

Tilburg University

Internet als kinderopas

Koops, E.J.

Published in:
Nieuwsbrief IT & Recht

Publication date:
1996

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Koops, E. J. (1996). Internet als kinderopas. *Nieuwsbrief IT & Recht*, 1996(6), 3-5.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Koops, B.J. (1996), 'Internet als kinderoppas', Verschenen in: *IT&Recht* 1 (6), 3-5

Internet als kinderoppas

Bommen, porno, Nazi-propaganda - het Internet staat vol verderfelijke informatie. Wie regelmatig rondzwerft in deze duistere en hijgerige krochten van het Internet zal een nieuw fenomeen zijn tegengekomen: de "Netnanny", "SurfWatch" en andere filterprogramma's die onschuldige kinderoogjes beschermen tegen ongepaste sites. Misschien zijn ze dé oplossing tegen illegale en schadelijke informatie op het Net.

Bert-Jaap Koops

De Communications Decency Act, die het verspreiden van obscene materiaal naar minderjarigen strafbaar stelde (zie IT&Recht 3), is weliswaar door een Amerikaanse rechtbank ongrondwettig verklaard, maar de wet heeft wel enig effect gehad. Veel sites die materiaal aanbieden dat ongeschikt is voor kleinere kijkers waarschuwen de Netsurfer inmiddels voor de inhoud; vaak moet de gebruiker met een muisklik aangeven dat hij meerderjarig is. Maar daarmee is het probleem van schadelijk (laat staan illegaal) materiaal op het Internet niet opgelost. Integendeel, de affaire Dutroux in België heeft de zorg bij regelgevers over verspreiding van met name kinderporno aanzienlijk versterkt.

Op verzoek van de Telecommunicatie Raad heeft de Europese Commissie razendsnel aanbevelingen uitgebracht om het hoofd te bieden aan de verspreiding van illegale en schadelijke informatie op het Internet. In een notitie van 16 oktober, *Illegal and harmful content on the Internet*, constateert de Commissie dat er een onderscheid is tussen het tegengaan van illegaal materiaal en het reguleren van schadelijke informatie.

Illegaal is illegaal

Wat illegaal is offline, is ook illegaal online, constateert de notitie simpelweg. Het probleem zit hem in de elektronische handhaving van strafbepalingen over kinderporno, smaad, discriminatie en laster. Als je een Internetsite blokkeert, kunnen de gebruikers makkelijk overstappen op e-mailverspreiding, of ze kunnen de site verplaatsen naar een land waar de inhoud niet strafbaar is of niet wordt gecontroleerd. De Europese Commissie dringt daarom aan op een aantal maatregelen om de verspreiders van illegaal materiaal te kunnen vervolgen. Primair blijft de maker van de inhoud (en de inhoudsaanbieder) aansprakelijk voor het materiaal. Daarnaast wil de Commissie echter kijken naar de voorwaarden waaronder ook toegangsaanbieders en dienstenaanbieders aansprakelijk kunnen worden gesteld; er moet een Europees raamwerk komen dat hierin duidelijkheid brengt. Verder moeten de lid-staten meer samenwerken, met name op het gebied van informatie-uitwisseling over wie illegale inhoud aanbiedt. Ook zou er overeenstemming moeten komen over een minimum-standaard van wat strafbaar is: minimale afstemming van strafwetgeving is nodig om wederzijds rechtshulp te kunnen verlenen. Bovendien wordt op een congres in Duitsland volgend jaar onder andere de mogelijkheid bekeken te komen tot een internationaal verdrag over illegale en schadelijke inhoud. Tot slot beveelt de Commissie aan zelfregulering door Internetaanbieders te stimuleren.

PICS past op de kinderen

Het interessantste en meest verrassende deel van de aanbevelingen betreft de suggesties over schadelijk materiaal op het Internet (schadelijk met name voor

Koops, B.J. (1996), 'Internet als kinderoppasser', Verschenen in: *IT&Recht* 1 (6), 3-5

minderjarigen). De Europese Commissie constateert ten eerste dat er grote culturele verschillen zijn over wat in een land schadelijk wordt geacht - een reden waarom algemene regels over schadelijke inhoud onwenselijk zijn. Dat geldt temeer daar het verspreiden van informatie over netwerken wordt beheerst door het principe van vrije aanbieder van diensten. Ook het recht op vrije meningsuiting staat het aannemen van algemene beperkingen op verspreiding van informatie in de weg. Staten mogen weliswaar maatregelen nemen om de verspreiding van onwenselijke informatie tegen te gaan, maar die maatregelen moeten wel zo licht mogelijk en proportioneel zijn. Daarom ziet de Commissie in de techniek van filterprogramma's als Netnanny een aantrekkelijke oplossing. Met een kinderoppasserprogramma in de Webbrowser kunnen de ouders zelf bepalen wat voor soort informatie hun kroost mag inzien. Het probleem van filterprogramma's was tot nu toe dat ze erg bot waren: of ze blokkeren alles wat grofweg niet mag (*blacklisting*), of ze laten alleen door wat specifiek goedgekeurd is (*whitelisting*). Met de komst van PICS, het Platform for Internet Content Selection, is er nu echter een nieuwe en veel flexibeler techniek voorhanden. PICS, ontwikkeld door het World Wide Web Consortium, is in feite een standaard voor het ontwikkelen van nieuwe waarderingssystemen (*rating systems*). Zo'n waarderingssysteem kan kiezen welke categorieën en met wat voor gradaties het de inhoud van een site waardeert. Het systeem van de Software Advisory Council, ingevoerd door CompuServe, hanteert categorieën voor geweld, naaktheid, seks en taalgebruik, met een schaal van 1 (geweld tegen zaken, zoenen) tot 4 (marteling, expliciete seks). SafeSurf daarentegen kijkt bijvoorbeeld ook naar homoseksualiteit en gokken. Zo kunnen ouders kiezen welk systeem het meest bij hun (opvoedings)wensen past.

PICS werkt op twee manieren. Ten eerste kan de maker van een website zelf om een waardering vragen bij een of meer kinderoppassers; deze waarderingen kan hij vervolgens aangeven op de site. Bij het opvragen van de webpagina gaat dan tegelijk de waardering mee, zodat de browser kan beoordelen of de site wel geschikt is voor degene die voor de computer zit. Maar er is ook een mogelijkheid voor derden om een waardering te geven. Deze mogelijkheid zal nodig zijn voor de sites die niet zichzelf willen beoordelen, of voor gebruikersgroepen met specifieke (opvoedings)vereisten. Zo zou de Anne Frank Stichting een waardering kunnen geven van pagina's over de holocaust, en de EO kan een eigen waardering geven ten aanzien van seks of taalgebruik. Ouders kunnen dan in hun browser aangeven dat per opgevraagde pagina moet worden gecontroleerd bij deze derde beoordelaar of de site daarin voorkomt. De browser kan zo worden ingesteld dat alleen sites op het scherm komen die een waardering binnen de gewenste oppasmarges hebben bij door de ouders gekozen kinderoppassers. Voor wie denkt dat de toepassing hiervan nog ver weg staat: de nieuwe generaties van Netscape (3.0) en Microsoft Explorer (3.0) zijn toegesneden op PICS!

Zelfregulering

Vooral de flexibiliteit van PICS spreekt de Europese Commissie aan. Daarmee voorkom je situaties waarin de regels van één land dicteren wat gebruikers in andere landen mogen zien. Het protest tegen de censuur van CompuServe, dat op Duits verzoek tijdelijk de toegang tot zo'n tweehonderd nieuwsgroepen wereldwijd afsloot voor al haar gebruikers, ligt wat dat betreft nog vers in het geheugen. Belangrijker nog is dat Europa zo een tegenwicht kan bieden aan de Amerikaanse overheersing van het Net. In plaats van het overnemen van Amerikaanse waarderingen, die cultureel nogal kunnen verschillen van Europese, zouden bedrijven en instellingen in Europa

Koops, B.J. (1996), 'Internet als kinderoppas', Verschenen in: *IT&Recht* 1 (6), 3-5

eigen kinderoppassystemen moeten ontwikkelen. Dat zou ook Europese informatie-aanbieders ertoe kunnen zetten systematisch zichzelf te laten waarderen bij gerenommeerde Europese kinderoppassers.

Of PICS echt op de kinderen kan passen is misschien de vraag. Zolang de huidige generatie kinderen hun ouders nog moet uitleggen hoe ze de muis moeten bedienen, lijkt elk systeem dat ouders de mogelijkheid biedt om een kinderoppas in de computer aan te brengen, ten prooi te vallen aan de technische voorsprong van whizkids. Volgens de makers van PICS valt er echter niet te rommelen met het systeem. Ook het bezwaar dat kindlief wel een andere computer zal opzoeken, waarin de kinderoppas is uitgeschakeld, hoeft geen probleem te zijn als alle browsers daarop afgesteld zijn.

De Europese Unie ziet PICS als argument om geen regelgeving te hoeven invoeren - waar mogelijk is zelfregulering altijd beter dan regulering. Ironisch genoeg grijpt de overheid van de Verenigde Staten de ontwikkeling van PICS juist aan om haar voorgenomen regulering te verdedigen. De staat is in beroep gegaan tegen de beslissing van de rechtbank om de Communications Decency Act (CDA) ongrondwettig te verklaren. De belangrijkste argumentatie van de staat is dat het bezwaar van de rechtbank - het verbod zou te breed en vaag zijn - opgelost wordt door kinderoppas-systemen als PICS. De rechtbank noemde immers als een van de belangrijkste bezwaren tegen de CDA dat Internetgebruikers geen technische mogelijkheid hebben om hun informatie alleen aan meerderjarigen aan te bieden. Met het kinderoppas-systeem van PICS kunnen informatie-aanbieders wel degelijk zorgen dat hun materiaal niet in handen valt van onschuldige kindertjes, aldus de staat in de toelichting bij het hoger beroep. Daarom vindt de staat de CDA een werkbare regulering van het Internet, die in de juiste proporties kinderen beschermt tegen schadelijk materiaal.

Buurtkrant

Met PICS kan het Internet zelf dus voor kinderoppas spelen. Maar PICS is veel meer dan dat. Het werkt niet alleen voor het weren van schadelijke informatie, het kan ook positief aangeven welke sites juist leuk, interessant of origineel zijn. Slimme bedrijven kunnen waarderingsystemen maken voor wetenschappelijke, informatieve en onderhoudende sites, en aangeven hoe betrouwbaar, leuk of vernieuwend die zijn. Misschien dat PICS ook systemen kan opnemen die de omgang van Websites met persoonsgegevens waarderen op de mate van privacy-bescherming, zoals eTRUST, dat volgend jaar van start gaat.

PICS kan helpen om een heel netwerk van reputaties en aanbevelingen op te bouwen. In feite, zo constateerde de *Scientific American* onlangs, is PICS een 'system for disseminating reputations throughout the global village.' Een soort huis-aan-huisblad vol waarschuwingen, advertenties en nieuwtjes voor het Internet-dorp dus. Het ontwerpen van die krant, vol plaatselijke oppas-, keur- en waardeerprogramma's, moet een mooie uitdaging voor het bedrijfsleven zijn: het Internet als buurtkrant.

Bron

Illegal and harmful content on the Internet is beschikbaar op <http://www2.echo.lu/legal/en/internet/content/communic.html>

Drs. B.J. Koops is onderzoeker aan de Katholieke Universiteit Brabant en de Technische Universiteit Eindhoven. E-mail: koops@kub.nl.